

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS GINKLŲ IR ŠAUDMENŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-705 1, 3, 9, 12, 16, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 45¹, 46 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIŲ PIROTECHNIKOS PRIEMONIŲ APYVARTOS KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-931 1, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 20, 22, 23 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SPROGMENŲ APYVARTOS KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. IX-1315 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS STRATEGINIŲ PREKIŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-1022 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (TOLIAU – PROJEKTAI)
TAP-22-1397(3); TAIS-22-4768(4)**

2022-10-17 Nr. NV-2970

Vilnius

Projektus teikia. Vidaus reikalų ministerija.

Tikslas. Tobulinti teisinį reguliavimą, susijusį su ginklų, šaudmenų, civilinių pirotechnikos priemonių ir sprogmenų apyvarta.

Esama situacija.

- Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme (toliau – GŠKĮ) nustatytas reguliavimas suponuoja „popierinių“ licencijų ir leidimų turėjimą (nustatyta pareiga asmenims pateikti veiklos licencijas, leidimus laikyti, nešiotis ginklus, atitinkamai policijos įstaigos tokius dokumentus išduoda);
- nenustatyta, kaip specialaus statuso subjektai, valstybės institucijos ir įstaigos turi elgtis su jų turimais pertekliniais (nereikalingais) tinkamais naudoti ginklais, ginklų priedėliais, šaudmenimis, jų dalimis, todėl jie šiuo metu dažniausiai sunaikinami;
- privatūs asmenys gali prekiauti tik B, C ir D kategorijos ginklais. Išimtinė teisė Lietuvos Respublikos teritorijoje prekiauti A kategorijos šaunamaisiais ginklais, šaudmenimis, skirtais tik A kategorijos šaunamiesiems ginklams, jų dalimis yra suteikta Turto valdymo ir ūkio departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos;
- pagal GŠKĮ civiliams asmenims leidžiama įsigyti kai kuriuos A kategorijos ginklus, o 2022 m. liepos 1 d. ir 2022 m. liepos 2 d. įsigaliojus GŠKĮ pakeitimams (įstatymai Nr. XIV-973 ir Nr. XIV-1071) – ir automatinius ginklus (šauliams, profesinės karo tarnybos kariams, kariams savanoriams ir kitiems savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos kariams);
- GŠKĮ nustatytais atvejais valstybės institucijos paėmusios ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis, jų dalis, privalo organizuoti, kad būtų nustatytas ginklų tinkamumas naudoti; vien policijos įstaigose sudaryta 10 ginklų tinkamumo naudoti nustatymo komisijų, kasmet surašoma daugiau kaip 1 000 sprendimų dėl ginklų tinkamumo naudoti; tokiu būdu valstybė prisiima atsakomybę dėl privatiems asmenims priklausančio turto (ginklų) tinkamumo naudoti ir vertės nustatymo; už savo turto tinkamumą naudoti ir jo vertės nustatymą turėtų būti atsakingi patys privatūs asmenys;
- pagal GŠKĮ, fiziniai ir juridiniai asmenys be leidimo įvežti (išvežti) pavienius ginklus gali įvežti į Lietuvos Respubliką, išvežti iš jos, gabenti tranzitu per ją D kategorijos ginklus ir pneumatinio ginklo šaudmenis, o prekiautojai be leidimų eksportuoti, importuoti ar gabenti ginklus tranzitu gali eksportuoti, importuoti, gabenti tranzitu tik senovinius ginklus, pneumatinių ginklų šaudmenis; tikslinga suvienodinti ir patikslinti pavienių ginklų vežimo ir ūkinės komercinės veiklos sąlygas;
- nenustatytas licencijų, susijusių su civilinių pirotechnikos priemonių ir sprogmenų apyvarta, galiojimo terminas;
- derintinos GŠKĮ ir galiojančio Strateginių prekių kontrolės įstatymo (toliau – SPKĮ) nuostatos, apibrėžiančios taikymą.

Projektų esmė. Siūloma:

- leidimus įsigyti ginklus, leidimus laikyti ir leidimus nešiotis ginklus, licencijas verstis veikla, susijusia su ginklų apyvarta, išduoti elektronine forma;
- valstybės institucijoms nebevykdyti privatiems asmenims priklausančių ginklų tinkamumo naudoti ir vertės nustatymo funkcijų;
- nustatyti galimybę specialaus statuso subjektams, valstybės institucijoms ir įstaigoms priklausančius (jų turimus) nereikalingus tinkamus naudoti ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis, jų dalis perduoti valdyti ir naudoti kitiems specialaus statuso subjektams, valstybės institucijoms ar įstaigoms ar realizuoti;
- sudaryti galimybę privatiems ginklų prekyautojams prekiauti Lietuvoje A kategorijos ginklais, kurie leidžiami civilinėje apyvartoje, t. y. veiklą (išskyrus eksportą, mainus, tarpininkavimą), susijusią su A kategorijos ginklais, išvardytais GŠKĮ 3 straipsnio 2, 6–10 punktuose, duslintuvais, šaudmenimis, jų dalimis, taip pat GŠKĮ 3 straipsnio 7 punkte nurodytomis ginklų dėtuvėmis, į kurias telpa daugiau kaip 20 šovinių, ir GŠKĮ 3 straipsnio 8 punkte nurodytomis ginklų dėtuvėmis, į kurias telpa daugiau kaip 10 šovinių, galėtų vykdyti ir privatūs ginklų prekyautojai; kartu prie draudžiamų ginklų siūloma priskirti itin pavojingus šaunamuosius ginklus (lygiavamzdžius šaunamuosius ginklus, kurių kalibras 20 mm arba didesnis, ir visus šaunamuosius ginklus, kurių dėtuvėje telpa daugiau kaip 30 šovinių arba kurie yra su juostiniu šovinių padavimu);
- aiškiai apibrėžti taikomus reikalavimus ir nustatyti, kad kitais A kategorijos ginklais prekiauti draudžiama (išskyrus gamintojams), o Europos fiziniai ir Europos juridiniai asmenys, kurie verčiasi ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių gamyba, importu ar ginklų taisymu, ginklų ir šaudmenų perdirstimu, A kategorijos ginklus, ginklų priedėlius, šaudmenis, jų dalis importuoja, eksportuoja SPKĮ nustatyta tvarka; tarpininkavimo veikla dėl A kategorijos ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių, taip pat mainai yra draudžiami;
- atsisakyti leidimų vežti D kategorijos ginklus išdavimo, nustatant pareigą prekyautojams parduodant ginklą deklaruoti faktinę D kategorijos ginklo kategoriją; tikslinti pavienių A kategorijos ginklų (nurodytų GŠKĮ įstatymo 3 straipsnio 2, 6–10 punktuose, duslintuvų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių) įvežimo ir laikino išvežimo tvarką;
- licencijas, susijusias su civilinių pirotechnikos priemonių ir sprogmenų apyvarta, išduoti nenustatant termino (neterminuotai);
- suvienodinti įstatymuose vartojamas kontrolę vykdančių institucijų sąvokas ir nustatyti, kad ginklų, ginklų priedėlių, šaudmenų, jų dalių, civilinių pirotechnikos priemonių, sprogmenų apyvartos kontrolę vykdo policijos generalinio komisaro įgaliota policijos įstaiga.

Derinimas. Projektai nustatyta tvarka derinti su Teisingumo ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Valstybės saugumo departamentu bei Lietuvos šaulių sąjunga. Įvertintos Lietuvos gynybos ir saugumo pramonės asociacijos pastabos ir pasiūlymai (Lietuvos gynybos ir saugumo pramonės asociacijai projektų rengėjai atsakė raštu, informacija apie šios asociacijos pasiūlymus ir jų vertinimą pateikta projektų aiškinamajame rašte).

Projektai patikslinti po jų svarstymo 2022 m. spalio 4 d. tarpinstituciniame pasitarime.

2022 m. spalio 5 ir 7 d. buvo organizuoti tarpinstituciniai pasitarimai, kuriuose dalyvavo Vidaus reikalų ministerijos, Krašto apsaugos ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Valstybės saugumo departamento, Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos atstovai. Patikslinti GŠKĮ ir SPKĮ projektai su institucijomis suderinti darbo tvarka.

Atitiktis Vyriausybės programai. Projektai tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina, tačiau Vyriausybės siūlymu įtraukti į Seimo rudens sesijos darbų programą (spalio – lapkričio mėn.).

Projektų įgyvendinimo kaštai. Papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Dalykinio vertinimo išvada. Projektus siūlome svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Viešojo valdymo grupės patarėja

Asta Klapatauskienė

tel. 8 706 63863, el. p. asta.klapatauskiene@lrv.lt